

Κείμενο

[Αποχαιρετισμός στο βιβλίο;]

Από τότε που ο Γουτεμβέργιος εφηύρε την τυπογραφία, βιβλίο αποκαλούμε μια σειρά από λέξεις που έχουν συνοχή, που είναι τυπωμένες σε χαρτί και που περιλαμβάνονται μεταξύ ενός εξώφυλλου και ενός οπισθόφυλλου. Όμως, στην ψηφιακή εποχή, αυτές οι **βασικές** αρχές εκτύπωσης και συνάμα τρόπου συγγραφής και ανάγνωσης μοιάζουν να ανατρέπονται με την εμφάνιση των «ηλεκτρονικών βιβλίων».

Ήταν στις αρχές της δεκαετίας, όταν άρχισαν να εμφανίζονται συσκευές που έμοιαζαν με μεσαίου μεγέθους μπλοκ, στις οθόνες των οποίων μπορούσαν να προβληθούν σελίδα προς σελίδα οι ηλεκτρονικές εκδόσεις διαφόρων βιβλίων. Για μια πενταετία τέτοιες συσκευές είχαν μικρή επιτυχία. Ωστόσο, τα τελευταία δυο τρία χρόνια το **ενδιαφέρον** των αναγνωστών/χρηστών γι' αυτές μεγάλωσε, ενώ άρχισε και η διασύνδεσή τους με το διαδίκτυο. Οι κάτοχοι τέτοιων συσκευών υπολογίζονται σε περίπου πέντε εκατομμύρια διεθνώς, αλλά είναι πολύ περισσότεροι όσοι κατεβάζουν ανάλογα «βιβλία» στις οθόνες των «έξυπνων κινητών» τους.

Δεν αναπτύσσονται, όμως, μόνο οι συσκευές ανάγνωσης ηλεκτρονικών βιβλίων και τα ηλεκτρονικά βιβλιοπωλεία, αλλά και οι «ψηφιακές βιβλιοθήκες», στις οποίες οι χρήστες έχουν πρόσβαση όχι μόνο σε τίτλους έργων αλλά και σε σελίδες βιβλίων, εικόνες, φωτογραφίες κ.λπ.. Μία από τις σημαντικότερες είναι η Ευρωπαϊκή Ψηφιακή Βιβλιοθήκη «Europeana», που λειτουργεί με πρωτοβουλία κυρίως της Γαλλίας, έχοντας στόχο τη συλλογή της ευρωπαϊκής πολιτιστικής κληρονομιάς από τα μεγαλύτερα μουσεία, εθνικές βιβλιοθήκες και αρχειακούς φορείς της Ευρώπης και την πρόσβαση σ' αυτά μέσω διαδικτύου.

Από τα εγχειρήματα δεν θα μπορούσε να λείπει η Google¹, η οποία προχωρά σε συμφωνίες με εθνικές και ιδιωτικές βιβλιοθήκες για ψηφιακή σάρωση και εν συνεχεία διαδικτυακή παροχή πολλών έργων. Πρόκειται για τις υπηρεσίες Google Books, οι οποίες, όμως, ξεσήκωσαν αντιδράσεις από εκδότες και συγγραφείς και στις δύο όχθες του Ατλαντικού για θέματα πνευματικών δικαιωμάτων. Το βιβλίο, περικυκλωμένο από παντού, είναι υποχρεωμένο να περάσει στην ψηφιακή εποχή.

Λοιπόν, ζήτω (!) η άφιξη των ηλεκτρονικών βιβλίων. Αρκετοί ειδικοί σε θέματα βιβλίου είναι μάλλον επιφυλακτικοί παρά ενθουσιώδεις. «Αναμφίβολα τα νέα μέσα

¹ Google: Μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες διαδικτυακών υπηρεσιών

τραβούν την προσοχή των αναγνωστών. Θα έχουν τάχα σε λίγα χρόνια οι νεότεροι τη διάθεση και την υπομονή να διαβάζουν σ' αυτά κλασικούς;» σχολιάζουν. Κάποιοι άλλοι διερωτώνται ποιες θα είναι οι **επιπτώσεις** στο γράψιμο και την ανάγνωση, από τη στιγμή που τα κείμενα διακόπτονται από διαδικτυακούς «υπέρ – συνδέσμους» ή από βίντεο που παρεμβάλλονται, για να κάνουν την αφήγηση πιο ζωντανή. Τέλος, κάποιοι τονίζουν ότι το διάβασμα παραμένει μία από τις ελάχιστες εμπειρίες – πλην των ανθρωπίνων σχέσεων – που βοηθούν στην ανάπτυξη των νοητικών μας ικανοτήτων. Κι αυτές οι ικανότητες υποχωρούν, όταν βρισκόμαστε και πάλι μπρος σε οθόνες υπολογιστών – με όλη την αποσπασματικότητα και τη βιασύνη μιας τέτοιας ανάγνωσης – αντί των σελίδων βιβλίων.

Τελικά, η τεχνολογία δεν είναι ουδέτερη και κάθε φορά μας εισάγει σ' ένα νέο κόσμο με πλεονεκτήματα, αλλά και μειονεκτήματα. Για παράδειγμα, η σταδιακή επικράτηση των ηλεκτρονικών/ψηφιακών βιβλίων θα συρρικνώσει αναγκαστικά τη δουλειά εκδοτών και βιβλιοπωλών. Ο ρόλος και η τεχνογνωσία τους θα αχρηστευτεί σταδιακά, αφού τα βιβλία δε θα έχουν πια **υλική** υπόσταση και κάθε τι θα μπορεί να εκδοθεί στο διαδίκτυο με ελάχιστο κόστος. Ασφαλώς, τούτο δεν είναι απαραίτητα κακό. Όμως, οι παραδοσιακοί εκδότες και βιβλιοπώλες λειτουργούν μέχρι τώρα και ως «φίλτρα», προκειμένου τα έργα που εκδίδονται να διαθέτουν ένα επίπεδο, να περνούν από επιμέλεια γλώσσας και εμφάνισης και γενικά να υπάρχει μια **τάξη** στο «χάος» όσων γράφονται και δημοσιεύονται. Το ερώτημα είναι: Ποιος θα παίζει αυτούς τους ρόλους στο πλήρες χάος του κυβερνοχώρου;

Π. Παπαδόπουλος, από την ιστοσελίδα του εβδ. περιοδικού *Athensvoice*, τ. 295, 25.03.2010 (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Ποια είναι η στάση του αρθρογράφου απέναντι στη διαφαινόμενη σταδιακή επικράτηση του ψηφιακού/ηλεκτρονικού βιβλίου; (60-80 λέξεις).

(μονάδες 10)

B2.α. Να επισημάνετε δύο από τις διαρθρωτικές λέξεις με τις οποίες εξασφαλίζεται η συνοχή στην έκτη παράγραφο (Τελικά... κυβερνοχώρου;) του κειμένου.

(μονάδες 2)

B2.β. Ποια σχέση συνοχής δηλώνει η κάθε διαρθρωτική λέξη;

(μονάδες 3)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1.α. Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις λέξεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**: **βασικές, ενδιαφέρον, επιπτώσεις, υλική, τάξη.**

(μονάδες 5)

Γ1.β. Να δημιουργήσετε μία πρόταση με καθεμιά από τις αντώνυμες λέξεις που γράψατε, έτσι ώστε να γίνεται φανερή η σημασία τους.

(μονάδες 5)

Γ2.α. Οι λέξεις περικυκλωμένο και ρόλος χρησιμοποιούνται κυριολεκτικά/δηλωτικά ή μεταφορικά/ συνυποδηλωτικά;

(μονάδες 2)

Γ2.β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας για κάθε περίπτωση.

(μονάδες 3)